

A POSZTCOVID VILÁG

HEGEDŰS ZOLTÁN

2020-ban véget ért a 20. század. A koronavírus-járvány rég nem látott kataklizmaként tört rá az egész világra. Tavaly nyáron még mindenki abban reménykedett, hogy a vírus, ahogy jött, úgy megy is: egy gyors roham, és vége. Aztán minden visszaáll a régi kerékvágásba. Mindenki visszakapja a régi, megszokott életét. A nyugati ember ismét ugyanolyan vehemenciával vetheti bele magát a csúcsra járatott élményszerzésbe: egyszerre lehet a klímaváltozás elleni küzdelem élharcosa úgy, hogy a fogyasztási javainak a nagy részét több ezer kilométerről hozatja magának, és amúgy évente többször megkerüli a földet repülővel – avokádókrém és tengerparti nyaralás. Nem így lett. Másfél év után kiderült: hiú ábránd gyors túllépésben reménykedni. Jelen pillanatban nem tudjuk, hogy a járvány mikor érhet véget, de egyre több szakember figyelmeztet: a koronavírus hosszabb távon is velünk maradhat. Ahogy eddig is láttuk, a mutálódó vírus újabb és újabb hullámokat indíthat el. Elhúzódó védekezésre kell számítani. A történelmi tapasztalat az, hogy a nagy kataklizmák átszabják a világ rendjét. Egy ilyen cezúra után a világ nem áll vissza a régi rendbe. Új korszak jön, új kihívásokkal.¹

AZ ÁLLAM MEGERŐSÖDÉSE

A járványkezelés több tanulsággal is szolgált. Egyrészt bebizonyosodott, hogy a leggyorsabban és leghatékonyabban mozgó szervezeti egység az állam. A 2020 tavaszi járványhullámban a kínai piacon az egészségügyi felszerelésekért folytatott élet-halálharc, majd a közös vakcinabeszerezés is rámutatott arra, hogy az emberek létbiztonságát egyedül az állami keretek tudják garantálni.

A globális együttműködések az előrejelzések, a *best practice*-ek, a tudományos tapasztalatcserék tekintetében működhetnek, de a cselekvésre alkalmatlanok. Jól mutatja ezt az Európai Unió példája is. A járvány első hullámában a legelső lépés az volt, hogy mindegyik tagállam lezárta a határait. Az uniót összetartó négy szabadságelv – az áruk, a tőke, a szolgáltatások és a személyek szabad áramlása – azonnal összeomlott. Vendégmunkások tömegei indultak haza, hogy a saját államuk védőszárnya alatt vészeljék át a járványhullámot. Még az amúgy legkevésbé érintett terület (az áruk szabad mozgása) sem működött zökkenők nélkül, hiszen sok ország kiviteli tilalmat rendelt el a gyógyításhoz szükséges eszközök és védőfelszerelések tekintetében. Olyanra is volt példa, hogy egy-egy tranzitország egyszerűen lefoglalta a területén átmenő

¹ Lásd bővebben a koronavírus-járvánnyal és következményeivel foglalkozó korábbi írásainkat: Békés Márton: A globalizáció vége és ami utána következik. A neoliberális világrend átalakulása. *Kommentár*, 2020/4.; HEGEDŰS Zoltán: Tihanyi jobboldal. *Kommentár*, 2020/3. és URÍ Dénes Mihály: Karanténban lakozik az ember? Gondolatok pandémia idején. *Kommentár*, 2020/4. (A szerk.)

védőfelszerelést saját használatra. Az unió alapértékei között gyakran hangoztatott szolidaritás is elbukott. Visszatért a territorialitás elve!²

Brüsszel az első hullámban elszenvedett csorbát a közös uniós vakcinabeszerezéssel kívánta kiköszörölni, de az talán még nagyobb kudarcba fulladt. Az ideológia felülírta a gyakorlatot. Brüsszel szerette volna, ha olcsón és az unió belüli előállított vakcinák kerülnek közös felhasználásra. Ezzel csak két bökkenő volt: egyrészt a hatásos vakcinát gyártó cégek olcsón csak tág szállítási határidővel vállalták a szerződést, ugyanis az elkészült vakcináikat jó áron máshol is tudták értékesíteni; másrészt az európai gyártók saját vakcinafejlesztései kudarcba fulladtak. Brüsszel több száz millió adag vakcinára szerződött olyan európai cégekkel, amelyek aztán egy darabot sem tudtak szállítani, mert nem készült el az oltásuk. Papíron volt vakcina, csak a valóságban nem. A bajt tetézte, hogy az élet is közbeszólt, mégpedig a 2021 elején elindult harmadik hullám képében, amely minden előbbinél nagyobb volt. Európa újra bezárt és várta a vakcinát, ami nagyon lassan csordogált.

Mindeközben az unió kívüli országok, például az Egyesült Királyság, Szerbia vagy Izrael, saját nemzeti hatáskörben, saját érdekük szerint gyorsan és sok vakcinát szereztek be. Az unió belüli bár rengeteg kritika érte a közös

saját nemzeti hatáskörben, saját érdek szerint

vakcinabeszerezést, egyedül Magyarország volt az, amelyik az uniós beszerzésen kívül is vásárolt vakcinát. Ennek eredménye az lett, hogy Magyarország 2021 májusára elérte az 50 százalékos beoltottságot és egy-másfél hónappal hamarabb kinyithatott, mint bár-

mely uniós tagország. Persze, emiatt Magyarország nem részesült dicséretben, hanem újra bűnbakká vált, az ország ismét a brüsszeli elit célkeresztjébe került. Magyarországot a „közös európai értékek” elárulásával vádolták. A birodalmi szemlélet tehát újra felülírta a praktikumot, a koronavírus-járvány alatt immár többedszerre.

A GLOBALIZÁCIÓ IS ELŐRETÖRT

A másik nagy tanulsága a koronavírus-válságnak, hogy a globalizáció a tudatiparban tovább erősödött. Ez ellentétes, de párhuzamos folyamatként jelent meg a cselekvés nemzetállami szintű megerősödésével szemben.

A járvány alatt az emberek a lakásaikba kényszerítve elsősorban a médiából, azon belül is a közösségi médiából tájékozódtak. A járvány alatt egyértelművé vált a közösségi média dominanciája. A probléma ezzel mindössze annyi, hogy a nyugati világ országaiban a közösségi média felügyelete nagyrészt kívül esik az állami hatáskörökön. A közösségi médiumok állami monopóliumot „vettek át”. Az állam a közösségi médiában gyakorlatilag eszköz nélkül maradt, például a szólásszabadság biztosítása tekintetében. Ennek ékes példája Donald Trump regnáló amerikai elnök teljes elnémítása a Facebookon és a Twitteren. Ráadásul a *social mediában* a tartalmak felügyeletét legitimációval nem rendelkező, ismeretlen cenzorok gyakorolják, idehaza is. A tartalmi cenzúrának, a le- és kitiltásnak nincsen vagy csak korlátozottan van meg az állami szintű jogorvoslati lehetősége. Bár vannak próbálkozások a közösségi médiumok megregulázására, de egyelőre ezek nem jártak túl nagy sikerrel.

A koronavírus-válságban láthattuk, hogy önálló hatalmi tényezőként kell számolni a globális elit, az általuk finanszírozott NGO-k, a *woke* nagyvállalatok és a velük összefonódott globális közösségi médiumok tudatformáló hatásával. A globalizáció tudatipari erősödését hozhatja az is, hogy a válság pénzügyileg legnagyobb nyertesei pont a Szilícum-völgy techcégei lettek. Bár az is igaz, hogy miközben a globális elit óriási erővel akarja a nyugati világra önteni a világmegváltó ideológiáját,³ szép csöndben más szereplők is megjelentek a piacon.

² Vö. CZOPF Áron: A megőrzés terei. *Kommentár*, 2021/1.

³ A davosi Világgazdasági Fórum 50. találkozója címének a „nagy visszaállítás” (*The Great Reset*) nevet adta, 2020 júniusában, könyv formájában: Klaus SCHWAB – Thierry MALLERET: *COVID-19: The Great Reset*. Forum Publ., Geneva, 2020.

AZ EURÓPA-BAJNOKSÁG FURCSA HALÁLA

A másfél évnyi bezártság után az új korszak első nagyrendezvénye a járvány miatt egy évvel elhalasztott labdarúgó Európa-bajnokság volt, mely lakmusz-papírként jelezte a megváltozott helyzetet. Ahelyett, hogy a bezártságból kiszabaduló Európa első nagy közös ünnepe lett volna az esemény, az idei foci-Eb sok mindenről szólt, csak az ünneplésről nem. Sőt, a sport alapvető értékeitől – a sportszerűségtől és a nemes küzdelemtől – is messze került, melyről nem a sportolók, hanem a liberális *establishment* tehet.

A globális elit eddig is ádáz küzdelmet folytatott az „Isten, haza, család” jelszó alatt létező közösségi szemlélet ellen. Az ember elszakítása Istentől, az egyházak hiteltelenítése évtizedek óta folyik. A család fogalmának lebontásáért ádáz küzdelem dúl, ahogy a nemzet, mint a legnagyobb emberi közösség, szétveréséért is. Ez utóbbinak egyik fontos terepe a sport,



azon belül is a futball. A labdarúgás kialakulása egyidős a modern nemzet-államok megszületésével. A foci a modern nemzettudat egyik legfontosabb megjelenítője, Európa legnépszerűbb sportja, amely kiemelt szerepet játszik a szurkolók, a helyi közösségek és a nemzetek életében. Nem maradhatott hát érintetlenül ez a terület sem – a globális elit megkezdte az ostromot a futballkultúra elfoglalásáért.

Még el sem kezdődött az Európa-bajnokság, a nyugati *mainstream* média már attól volt hangos, hogy melyik válogatott fog térdelni s melyik nem, tiltakozva a faji megkülönböztetés ellen. Ez a fajta ideológiai háború teljes mértékben ellentétes a sport szellemével. Mindenki, aki szerepel egy nemzeti válogatottban, hosszú éveket szentelt arra, hogy korán keljen, napi több órát eddzen, lemondjon sok mindenről, csak azért, hogy jobb teljesítményre legyen képes. Mindezt zárójelbe teszi a nyugati elit, és azt mondja: nem a teljesítmény számít,

Válogatott nemzet

– Schäfer András és Kleinheisler László gólöröme az Európa-bajnokság magyar–német mérkőzésén, München, 2021. június 23. (MTI)

hanem az, hogy mennyire hajlandó az adott sportoló alávetni magát az ideológiai befolyásnak. Ez méltatlan a sportolóval szemben. De az ügy nem állt meg ennyinél. A szurkolók is a liberális elit keresztútjében találták magukat. Természetesen a gondosan megkomponált történet a budapesti Puskás Arénában esett meg, ahol – tegyük hozzá – egyedül lehetett telt ház (mintegy 67 ezer néző!) a tucatnyi rendező országban, tekintettel arra, hogy Európa többi országában az átoltottság mértéke és a helyi szabályozás ezt nem tette lehetővé. Egy nemzetközi rasszizmus ellen küzdő NGO gondot fordított arra, hogy a magyar szurkolók közé keveredve azok rasszizmusát és homofóbiáját részletesen dokumentálja, majd azt az európai *mainstream* sajtóban terítse. Pillanatok alatt már nemcsak a rasszizmus elleni küzdelem, hanem a homofóbia elleni küzdelem is az EURO2020 zászlajára került. A nyugati *establishment* hisztérikus hangulatba került, és újabb gyűlöletrohamot indított Magyarország ellen. A müncheni aréna szírványos kivilágításának az ügye, Manuel Neuer csapatkapitányi karszalagja, a német–magyar meccsen a pályára rohanó szírványos német szurkoló már-már *a pszichológiai hadviselés műfajába tartozik*. És semmiképp sem egyeztethető össze a *fair play* és a *respect* címszó alatt megrendezett nemes versengéssel.

Am mintha az Európa-bajnokság európai főszponzorai csak erre a pillanatra vártak volna. A következő meccseken logóik (Booking, Volkswagen) már szírványoszínben pompáztak a pályaszéli digitális reklámtáblákon. És ha már a főszponzoroknál tartunk, a lakmuszpapír másik oldala pont itt színeződött el! Miközben a globális elit ádáz küzdelmet folytat, hogy Európa lakossága behódoljon a globalizáció ideológiai eszményképe előtt, szép csendben megjelent

» a globális elit megkezdte a futballkultúra elfoglalását

egy másik szereplő is, aki helyet követel magának. Persze ezt nem ideológiai megfontolásból teszi, hanem egyszerű gazdasági érdekből. Miről van szó? A 2020-as (2021-es) Európa-bajnokság 12 főszponzora

közül négy kínai vállalat, ráadásul az online közvetítési jogokat megszerző cég is kínai volt. Összehasonlításképpen: a 2012-es Eb-n még egyetlen egy sem, a 2016-os Eb-n pedig csak egyetlen kínai szponzor volt. A gazdasági átrendeződést az is jól jelzi, hogy míg a 2016-os kontinensviadal tíz szponzorából hat európai volt, az idei versengésen már csak a szponzorok negyede került ki Európából. A posztcovid világban Kína részt követel magának Európában is, mégpedig gazdasági érdekből. Jellemző volt az is, hogy a kínai (és a katar, valamint az orosz) nagyvállalatok nem színezték át a logójukat szírványoszínűre. De a szentpétervári és a bakui rendezésű Eb-meccseken az európai hirdetések sem tartották fontosnak a nyugat- és közép-európai stadionokban alkalmazott szírványozást.

EURÓPAI BIRODALMI KÍSÉRLET

Európa bő tíz év alatt három olyan súlyú válságot élt át, amelyet egyenként is nehéz kiheverni. A 2008-as gazdasági válság, a 2015-ös migrációs válság és a 2020–21-es koronavírus-válság megroppantotta Európa gazdasági erejét. A globális elithez tartozó brüsszeli bürokrácia viszont a bajok forrásának nem ezt, hanem a nemzetállami kereteket jelölte meg, ezért erőltetett központosításba, birodalomépítésbe kezdett, a „közös európai értékek” jelszavával.

Persze ilyen közös értékek nincsenek, pont azért, mert a liberális *establishment* az európai kulturális miliő alapjait lebontotta. Ami összeköthetné az európai embereket, a kereszténység, az európai családmódel és az európai nemzetfogalom, ma már szitokszavak Brüsszelben. Helyette mozaikszavak ellenkultúrák vannak (BLM, LMBTQ), amelyek azonban nem alkalmasak arra, hogy az európai polgárokat összefogják. Már csak azért sem, mert ezen



ideák gyakran egymással is szemben találják magukat. Jó példa erre a párizsi LMBTQ-felvonulás, mely a migránsok által lakott külvárosból indult, demonstrálva, hogy az LMBTQ-kultúra és a migráció jól megfér egymással. Nem így lett: a muszlim migránsok rátámadtak a párizsi melegfelvonulás résztvevőire.

Egy birodalom felemelkedéséhez három dolog alapvetően szükséges: közös *ethosz*, gazdasági erő és katonai potenciál. Joseph Daniel Unwin angol etnológus szerint, aki számos birodalom felemelkedését kutatta, egy negyedik tényezőt is megfigyelt: a szigorú erkölcsi szabályokat.⁴ Gyakorlatilag ezek közül az unió egyikkel sem rendelkezik. Marad hát az újabb és újabb struktúraépítés és az ellenvéleményt nyilvánító bűnbakká tétele. Csak a bürokrácia burjánzik, de megoldások nincsenek.

A MAGYAR ÉRDEK

A magyar történelemet átszövi a szüntelen küzdelem az önálló döntés lehetőségért, azaz a szuverenitásért. A magyar szabadságharcok elsősorban nem az egyéni szabadságjogok kiterjesztésére, hanem a magyar közösség önálló döntési lehetőségére, a szuverenitás kivívására vagy megtartására irányultak. Ezért folyt a küzdelem az Árpádoktól kezdve az Oszmán, majd a Habsburg Birodalom elleni harcokon át a szovjet megszállás elleni forradalomig. De a történelem nem ért véget. Birodalmi törekvések mindig is voltak és lesznek is, melyek hol katonailag, hol gazdaságilag akarják az önálló döntéshozatalt szűkíteni.

Sajátos módon a birodalmi törekvéseknek itthon mindig is voltak lelkes támogatói, akik azt vallották, hogy ha átengedjük az irányítást egy birodalomnak, az Magyarországnak is prosperitást fog eredményezni. Korszaktól függetlenül voltak, akik a Német-római Császárságban, az Oszmán Birodalomban, a Habsburg Monarchiában, a Harmadik Birodalomban vagy a Szovjetunióban pillantották meg Magyarország számára a lehetőséget. Ma is vannak, akik azt vallják: alá kell vetnünk magunkat a birodalmi törekvéseknek. További jogköröket kell átadnunk távoli központoknak, azt remélve, hogy azok jól döntenek helyettünk.

A történelmi tapasztalat viszont nem ez. A magyar érdek csak akkor tud érvényesülni, ha a döntéseinket önállóan, külső kényszer nélkül tudjuk meghozni, hiszen csak saját magunknak vagyunk mi a legfontosabbak.

Nem várható el, hogy más nemzet lemondjon a saját javairól a mi javunkra. A küzdelem ma is erről szól. A magyar érdek az, hogy saját sorsunkról mi magunk döntsünk. Európa pedig találjon vissza a saját értékeihez és az unió legyen az, amiért az alapító atyák létrehozták: szuverén államok egyenrangú közössége, amely garantálja az európaiak számára a békét, a biztonságot és a prosperitást. ■

» » saját sorsunkról
döntsünk mi magunk

4 Joseph D. UNWIN: *Sex and Culture*. Oxford UP, Oxford, 1934.